

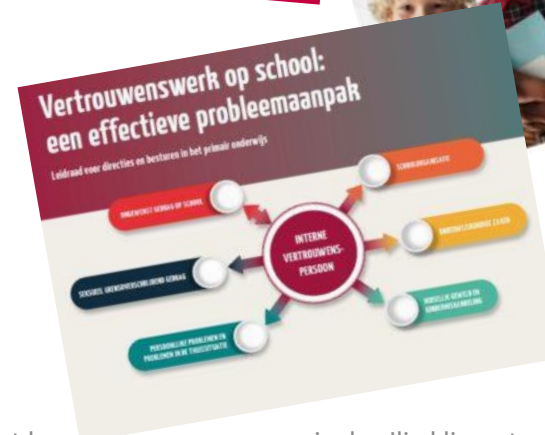
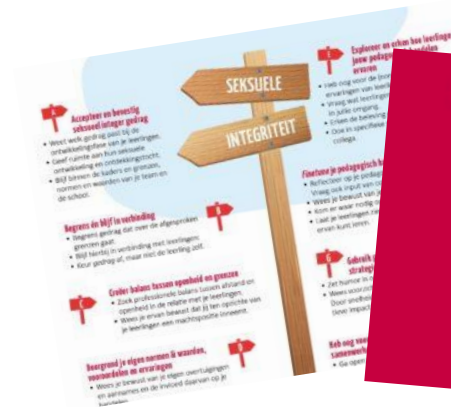
Dialogoog onder Druk!

Begrenzen en uitnodigen:
de docent als regisseur van de dialoog in de klas

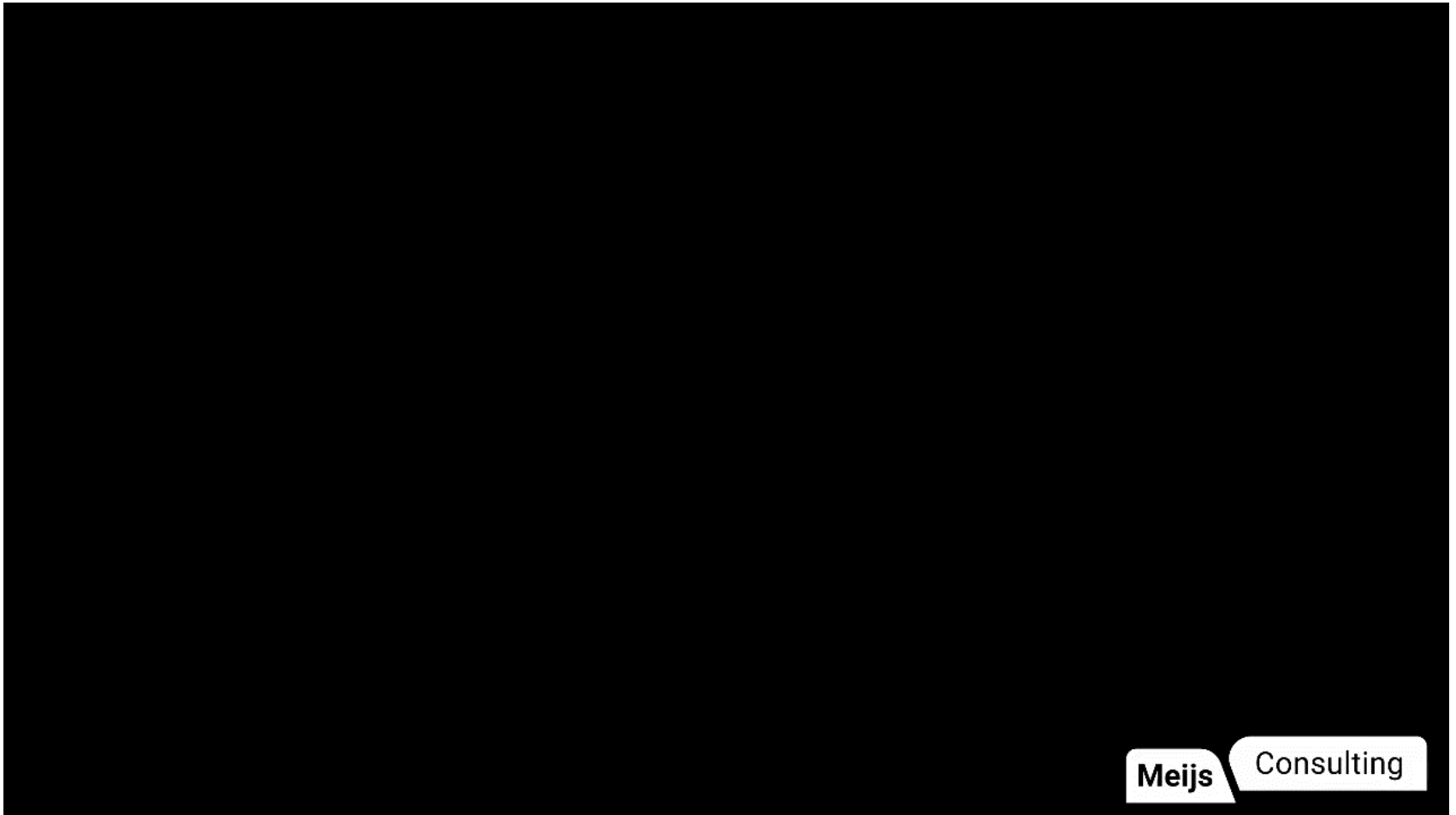
Sjoukje Mos

Stichting School & Veiligheid

 Adviespunt

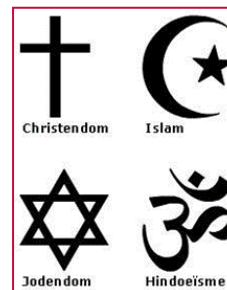
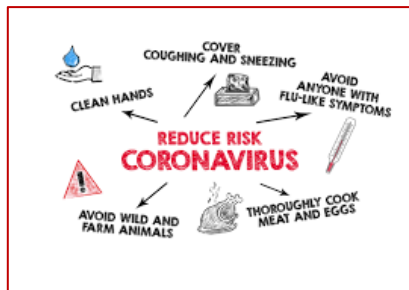
Beladen thema's

Meijs

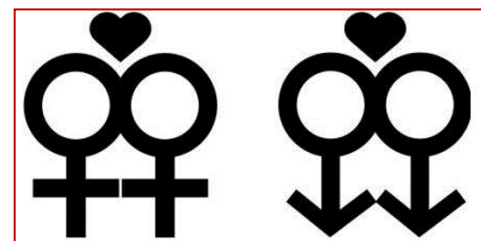
Consulting

Overtuigingen die botsen

BLACK LIVES MATTER

ik
ZET EEN STREEP DOOR
~~DISCRIMINATIE~~
jij ook ?

Polarisatie

- Fases: rust – ongemak – onderhuidse spanningen – openlijke incidenten/ escalatie Van Wonderen, 2019
- Niet altijd ongewenst (emancipatie! En natuurlijke groepsvorming) Verloove e.a., 2020
- NL: driekwart maakt zich zorgen... SCP, 2022
- Komt met name voort uit vooroordelen en stereotypen. Van Wonderen & Reches, 2020
- Beste aanpak: positief sociaal contact tussen groepen -> dialoog (positief en constructief!) Hele rits onderzoeken

Dialog – de ingrediënten

- Luisteren – belangstelling en respect
- Meninge delen
- Elkaars ervaringen proberen te begrijpen
- Elkaar niet overtuigen
- Sociale veiligheid

Voordelen dialoog wetenschappelijk bewezen

Positief effect op:

- Kritisch denken
- Democratische waarden
- Maatschappelijke participatie
- Tolerantie/ omarmen diversiteit
- Ontwikkelen van rechtvaardigheidsbegrip
- Verminderen vooroordelen
- Zelfvertrouwen
- Meer interesse in politiek

Feldman e.a. 2007, 2008; Hess, 2004; Misco, 2011, Miklikowska, 2022; Maclellan, 2004

Ambities Dialoog onder Druk

Pedagogisch vakmanschap:

Respectvolle dialoog over maatschappelijk beladen thema's

- **Leefwereld** van jongeren begrijpen
- Inspelen op de **dynamiek van polarisatie**
- Welke **rol** kun je pakken als docent
- Gesprekstechniek “**Begrenzen en uitnodigen**”
- **Goede dialoog**: Voeding geven aan begrip, respect, kritisch denkvermogen en burgerschap
- Vergroten **respect voor diversiteit**

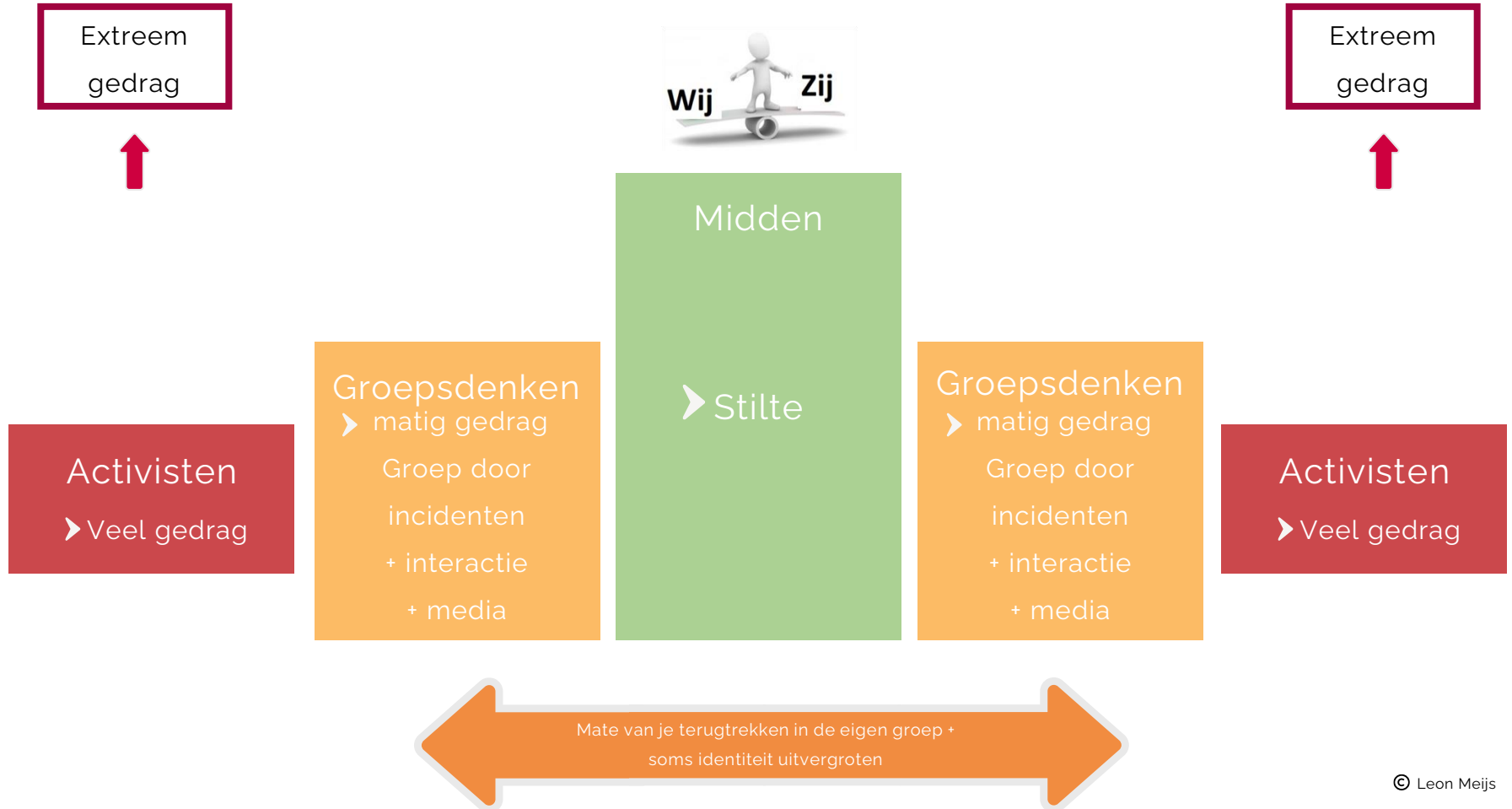

Constance beïnvloeding van het denken van jongeren online

Sociale media - Impact op jongeren

- Hoe het nieuws online polariseert
- Dagelijks worden tegenstellingen vergroot
- Zorgen over aantasting zelfbeeld jongeren
- Netwerk van haters polariseert volgers
- Fake-news de nieuwe versie van de waarheid
- Hoe versterken wij kritische denkvaardigheden?

Docent = burgemeester

- Diversiteit in je stad kennen – sociale context
- Náást en vóór groepen staan
- Grenzen wet/ schoolregels bewaken en aanspreken
- Wil dat alle groepen onderdeel blijven van 'mijn stad'/klas
- Wil dat je een mening mag hebben, maar...
- Wil hét voorbeeld zijn in een open en democratische omgeving

Staat voor alle groepen –
ondanks eigen meningen
en voorkeuren

Meerkeuzevraag

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op dat ze hebben: “Al die vluchtelingen pikken al onze banen en huizen in. Opzouten, naar je eigen land!”

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op dat ze hebben: “Al die vluchtelingen pikken al onze banen en huizen in. Opzouten, naar je eigen land!”

4 reacties: Wat vind je de beste optie?

1. Ik hoor dat je je zorgen maakt over je toekomst, vertel daar eens meer over?
2. Hoe zou jij je voelen als je op de vlucht moet uit je eigen land vanwege oorlog en terreur?
3. De woorden die je nu gebruikt sluiten uit en dat moet je niet doen. Maar vertel eens, hoe komt het dat je er zo over denkt?
4. Dat vind ik een kwetsende opmerking. Ik schrik er ook van. Waarom zeg je dat?

Meerkeuzevraag

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op dat ze hebben: “Alle homo’s mogen van mij naar de hel op Paarse Vrijdag!”

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op wat ze hebben: “Al die homo’s mogen van mij naar de hel op Paarse Vrijdag!”

4 reacties: Wat vind je de beste optie?

1. Ik geef het geen aandacht, ik wil het geen podium geven in de klas. Ik geef ze een afkeurende blik en begin met mijn les.
2. Ik zet ze aan het denken: “Hoe zou jij het vinden om naar de hel te worden gewenst, om iets waar je niks aan kunt doen?”
3. “De woorden die je nu gebruikt zijn discriminerend en sluiten uit, dat moet je niet meer zo zeggen. Maar vertel eens, hoe komt het dat jij dit zo zegt?”
4. “Dat vind ik een kwetsende opmerking. Ik schrik er ook van, ik vind dat echt niet oké. Als je geen respect op kan brengen ga je je maar melden.”

Begrenzen en uitnodigen

- ‘Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.
- Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.’

(Artikel 1 van de Grondwet)

Wanneer begrenzen?

1. Bij kwetsende uitspraak/ kwetsend gedrag
2. Bij discriminatie
3. Bij uitsluiten
4. Bij haat zaaien
5. Bij oproepen tot geweld

Begrenzen & Uitnodigen:

DE IJSBERG METAFOOR

Begrenzen

GEDRAG

GEDACHTEN

GEVOELENS

BEHOEFTE

Begrenzen én uitnodigen

"Homo's zijn viespeuken. Dat hoort toch niet!"

Benoem de woorden die
grensoverschrijdend zijn:

Ik hoor jou het woord ...
gebruiken

Benoem wat dit woord
doet:

Dit woord is kwetsend of
sluit uit of....

Benoem dat je
begrenst: Dit woord dus
niet gebruiken en vertel
nu eens....hoe kom jij bij
deze gedachte?

Hoe nodig je uit?

- Interesse en nieuwsgierigheid
- Omhoogvragen of omlaagvragen
 - Hoe groot is dat in jouw leven? Met wie praat je erover?
 - Hoe houdt het onderwerp jou eigenlijk bezig?
 - Wat weet je er allemaal van? Wat hoor je erover?
 - Wat heb jij daarin meegemaakt, dat je dit zo zegt?
 - Waar maak je je zorgen over?

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op dat ze hebben: “Al die vluchtelingen pikken al onze banen en huizen in! Opzouten, naar je eigen land!”

4 reacties: Wat vind je de beste optie?

1. Ik hoor dat je je zorgen maakt over je toekomst, vertel daar eens meer over?
2. Hoe zou jij je voelen als je op de vlucht moet uit je eigen land vanwege oorlog en terreur?
3. De woorden die je nu gebruikt sluiten uit en dat moet je niet doen. Maar vertel eens, hoe komt het dat je er zo over denkt?
4. Dat vind ik een kwetsende opmerking. Ik schrik er ook van. Waarom zeg je dat?

Stel je voor: de les begint, de leerlingen komen binnen. Je vangt het gesprek op dat ze hebben: “Al die homo’s mogen van mij naar de hel op Paarse Vrijdag!”

4 reacties: Wat vind je de beste optie?

1. Ik geef het geen aandacht, ik wil het geen podium geven in de klas. Ik geef ze een afkeurende blik en begin met mijn les.
2. Ik zet ze aan het denken: “Hoe zou jij het vinden om naar de hel te worden gewenst, om iets waar je niks aan kan doen?”
3. “De woorden die je nu gebruikt zijn discriminerend en sluiten uit, dat moet je niet meer zo zeggen. Maar vertel eens, wat is er gebeurd dat jij dit zo zegt?”
4. “Dat vind ik een kwetsende opmerking. Ik schrik er ook van, ik vind dat echt niet oké. Als je geen respect op kan brengen ga je je maar melden.”

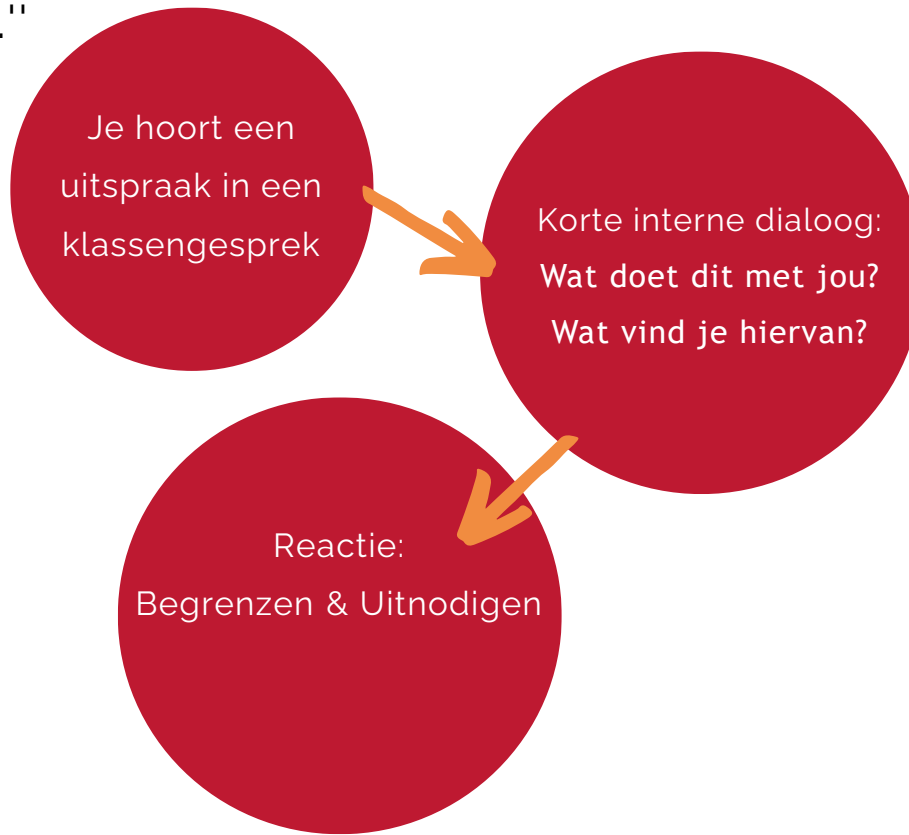
Gespreksmodel bij kwetsbaar onderwerp

Begrenzen & uitnodigen

Oefening: Begrenzen & uitnodigen

"Zin....."

Oefening in tweetallen:
Bespreek hardop wat je
neiging is en wat een
goede reactie zou zijn

Nabespreken:
Wat vinden we goede
zinnen?

Oefenen

Oefenzinnen

1. Alle homo's zijn viespeuken. Ik ga er niet naast zitten hoor!
2. Jullie Nederlandse vrouwen vragen er zelf om. Jullie lopen erbij als hoeren toch?
3. Al die Marokkanen het land uit want ze zijn allemaal crimineel.
4. Vluchtelingen moet je gewoon opsluiten, je wordt zo verkracht of bestolen.

Aanpak

- Ik hoor jou deze woorden gebruiken:
...
- **Begrens:** Wat je zegt is kwetsend/ sluit een grote groep uit/ is discriminerend en moet je dus niet meer zeggen
- **Nodig uit:** Maar vertel eens: hoe kom je bij die gedachte?

Vertel!

Dialogoog onder Druk

- Training bij jou op school, 10-15 deelnemers
- 09.00 – 16.30 uur
- Middagdeel oefenen met trainingsacteur

Aanvragen? **Via Expertisepunt Burgerschap**

Subsidie Schurende Gesprekken

schurendegesprekken.expertisepuntburgerschap.nl

Ontwikkelingen

- Wetenschappelijk onderbouwd
- Train de Trainer lerarenopleidingen
- Ervaren baat onderzoek
- E-learning (2024)

Vragen?